

JORDI COTS:

“Fins que no ens convencem que la infància és el present, no l’escoltarem”

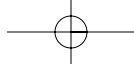
Per Vicenç Relats
Fotos: Ivan Giménez Costa

Des de la seva perspectiva de tants anys de dedicació a la infància —primer des de les escoles— i de lluita per al reconeixement dels seus drets —des de la Comissió d’Infància de Justícia i Pau i des del Síndic de Greuges—, com diria que s’ha avançat en la seva defensa i promoció?

Si ens remuntem al període democràtic, a la ratlla dels anys vuitanta, veurem que s’han anat conceptualitzant els drets de l’infant pel camí que ja s’ha seguit internacionalment. No ha estat fàcil de conceptualitzar aquests drets a Catalunya, perquè al començament no es creia del tot en la necessitat d’una llei d’infància. A poc a poc, però sobretot a partir del 1985, quan va haver-hi la primera llei de protecció de menors —mot que no acabava de ser un terme adequat, perquè semblava que l’expressió “menors” contingues un cert menysteniment de la infància— va fer més fàcil organitzar

la protecció de menors delinqüents que no pas la infància desemparada. Era molt desproporcionada en aquest sentit: tenia un 80% de dedicació a la infància delinqüent i molt poc a la infància desemparada. Tot i aix  es va anar salvant. Va haver-hi després unes bones lleis de protecció, però costava molt, molt, d’acceptar que es podia legislar sobre la infància en general, presa com un tot, globalment. Una infància que no se sap mai com anomenar: es parlava de la infància “normal” —que no és un terme adequat—; algú en deia “del grup majoritari”... El problema era com dir-ne de la infància en general encara que tothom tenia la intuïció que si no es parlava de la infància com un tot, no tenia sentit legislar sobre la infància desemparada, perquè si només es té en compte la infància desemparada, maltractada i abandonada, podríem crear com un gueto d’aquesta infància

que s’ha de protegir, no en risc, sinó que ja ha caigut en risc. En unes jornades algú va dir una frase que trobo afortunada: “Es vol identificar la infància desemparada amb la infància en risc —que és una expressió que ha anat molt endavant— quan, de fet,  s tota la infància, la que est  en risc”. I aix  és cert: tota la infància corre el risc de caure en aquestes situacions de desemparament i maltractament. Si no se sap per qu  es protegeix aquesta infància desemparada, mai no sabrem organitzar la prevenció de la infància ni la seva protecció. Dels anys vuitanta cap aquí s’ha anat avançant en la percepció de l’atenció a la infància i, simultàniament, també s’ha anat progressant molt en la protecció de la infància delinqüent i desemparada. El que ha costat més d’entendre  s que cal preveure les necessitats de la infància vista globalment, tot i que s’hi està arribant.

■ DIÀLEG

Aquest és precisament l'objectiu central de la nova Llei de la infància i adollesc ncia –la primera que portar  aquest nom genèric–, que és en procés d'elaboració. Com s'aconseguir  passar d'una legislació específica per al desemparament o l'abandonament a una de global?

Jo crec que s'hi passar  perquè en l'ambient fa molt de temps que es desitja. Tothom ho desitja: des dels treballadors socials fins a la mateixa Administració i el Parlament, tothom veu que aquesta Llei general d'infància és una necessitat. De fet, va haver-hi una llei l'any 1995 –la Llei 8/1995– que ja pretenia ser una

primera part de la Llei que recull el que són els drets dels infants i ha volgut seguir la visió de la Convenció de les Nacions Unides. En un dels articles, la Convenció estableix que “l'infant té dret a viure en família i, quan la família falla, té dret que se li organitzin alternatives tan semblants a la família com sigui possible”. I aix  és el que dóna lloc a la segona part de la Llei, que explica què cal fer quan la família falla i organitza la situació de la infància que ja ha caigut en el risc, en el desemparament. Si la nova Llei compr n els dos aspectes, s  que es pot dir que és una llei general d'infància.

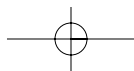
la mateixa ONU. Aquesta tardança tan gran crec que és deguda a la dificultat que hi ha per saber les necessitats dels infants. Els mateixos representants dels estats, en les discussions d'aquests grans textos, a vegades evidencien una ignorància flagrant. La Convenció de 1989, que havia començat el 1979 amb l'Any de l'Infant, també va costar deu anys d'elaboració... I aquest alentiment de la legislació d'infància també ens passa aquí a casa. Una llei general que vam tenir –la 8/1959– va durar cinc anys de treballs i de l'actual no s  pas quants en portem.  s lent legislar, perquè costa d'endevinar les necessitats reals dels infants i donar-los un protagonisme, una entitat... Ho dic ben objectivament. La Convenció no sols ha assegurat els drets socials de la Declaració de 1959 –com ara la Seguretat Social, l'educació, la salut, etc.–, sinó que, per primera vegada, ha reconegut als infants drets civils i polítics –com ara la capacitat d'expressar-se, d'associar-se, la llibertat de pensament, consciència i religió, de buscar informació, el dret a ser escoltat, la protecció de la vida privada, etc. Aquest és el gran canvi. Hi ha pocs articles, però significatius –del 12 al 17 de la Convenció–, que s'han incorporat gairebé literalment a la nova llei catalana. I no és per criticar els textos anteriors, però és que llavors encara hi havia poca sensibilitat sobre les competències de l'infant per poder-se expressar i participar-hi. Ha estat una evolució en el reconeixement de la personalitat de l'in-

“Els polítics es posen els nens a la falda, els toquen molt el cap i els diuen que són el nostre futur... i la infància és el present.”

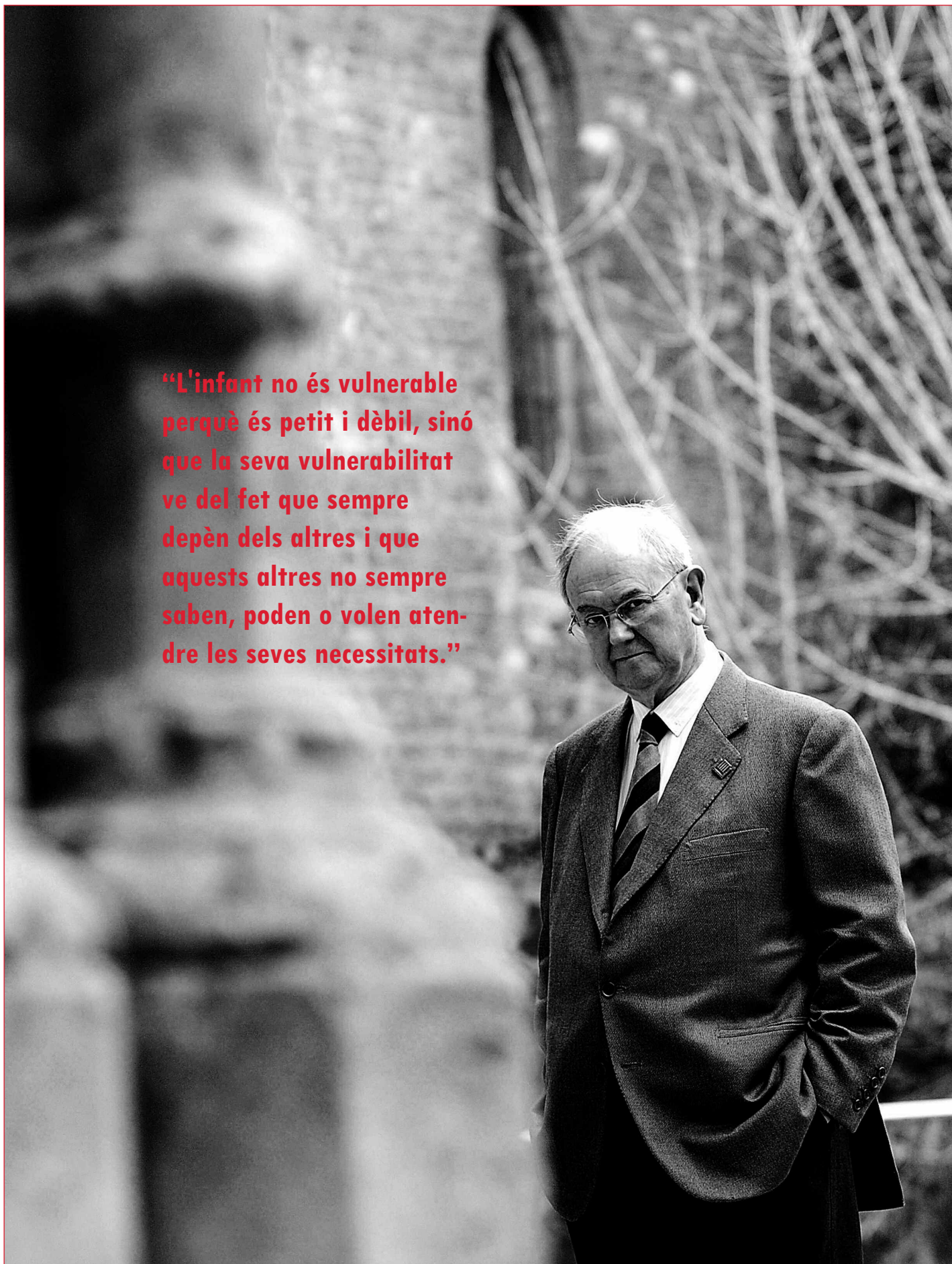
lleis general d'infància, però es va limitar a recollir la Convenció dels Drets de l'Infant pel fet que tenia una visió global de la infància, tot i que no va incloure –com ho fa l'esborrany d'aquesta Llei que ara s'està treballant– la normativa sobre la protecció de la infància desemparada. Per tant, tampoc era, doncs, una llei global. Teníem una llei anterior, del 1991, que només parlava de protecció de la infància desemparada i una del 1995 que era general. La gr cia d'aquesta nova Llei, que esperem que el Parlament l'aprovi tan aviat com sigui possible,  s que ajunta les dues perspectives. Hi ha una

La Convenció dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides de 1989 suposa realment un abans i un després en l'atenció a la infància al nostre país i al món?

Per descomptat. La Convenció va tardar molt a fer-se i aquesta és una de les característiques de les lleis d'infància: la seva elaboració dura molt de temps. La Declaració dels Drets de la Infància de les Nacions Unides de 1959 –no pas la Convenció, que és un text de força moral, però no un tractat– va trigar tretze anys a fer-se, a diferència dels dos anys que només va trigar a fer-se la Declaració dels Drets Humans de

**“L'infant no és vulnerable
perquè és petit i d bil, sinó
que la seva vulnerabilitat
ve del fet que sempre
depèn dels altres i que
aquests altres no sempre
saben, poden o volen aten-
dre les seves necessitats.”**

fant, cosa que porta inevitablement al reconeixement d'uns drets civils perquè la pugui afermar. I aix  es va començar a fer des de l'àmbit europeu a partir dels anys setanta.

Vostè ha dit en més d'una ocasió que el que més costa  s escoltar els infants. Per què passa?

Perquè no es creu que siguin competents. La paraula "competents"  s més aviat d'origen anglosaxó i en el fons vol dir que la infància  s capaç d'entendre, d'expressar-se i, fins i tot, de decidir. Aix  costa d'acceptar i aquest és el pas que cal fer. Ho tenim reconegut per escrit, però a la pr ctica escoltar els infants, fer-los cas i incorporar-los en un projecte comú ens costa de fer perch  encara no s'hi creu. I no hi ha malícia en aix , però encara cal fer tot un pas... Només alguns dels que estan més en contacte amb la infància són capaços de fer aquest exercici d'una escolta lleial i sincera, que no sigui fer veure que s'escolta. De fet, ja és

leccions es diuen tres coses de la infància que fan una mica de pena. Els polítics es posen els nens a la falda, els toquen molt el cap i els diuen que són el nostre futur... i la infància és el present. Fins que no ens convencem que la infància és el present no l'escoltarem, ni seria justificat tenir textos sobre la infància, perch  si no ja esperaríem que l'infant fos adult i tingués la legislació normal i corrent. Escoltar la infància ens costa a tots perch  no tenim una tradició de fer-ho...

I cal fer una discriminació positiva en aquest àmbit com s'ha fet amb altres col lectius o situacions socials per forçar-ne la correcció?

Hauríem d'anar fent servir tots els mitjans que els tècnics ens proposen, perch , a còpia d'anar-los exercitant, es produeixi una situació normal i arribem a pensar que la seva visió del món, si no l'escoltem, no la tindrem. La seva visió del món és molt interessant, és una aportació

està per fer i a vegades en diem innocent perch  no el coneixem bé i no sabem com qualificar-lo. S'han d'anar fent experiències com les dels consells municipals dels infants, que funcionen bé, però en tot Catalunya no n'hi ha gaire més d'una dotzena d'entre 950 municipis. Aquests consells suposen un exercici formidable del qual s'apr n molt i no vol dir que s'hagi de fer tot el que els consells diguin... Els infants, fins i tot, rebutjarien —com rebutgen sempre la gent que els mima absurdament— que se'ls tingués una preferència, perch  no busquen beneficis. Busquen simplement que se'ls escolti i se'ls tingui en compte. Hi ha cossos especialitzats de l'Administració a qui els costa molt d'acceptar aix . Molts jutges, per exemple, no creuen en l'escolta dels infants —es veu en judicis com els de separació matrimonial—, tot i que la Llei diu que a partir dels dotze anys se'ls ha d'escoltar i, fins i tot, abans si el jutge mateix creu que tenen prou coneixement. De vegades, la primera reacció d'un jutge —n'he estat testimoni—  s dir: " s que són tan immadurs!". Fins que no superem t pics recurrents —com ara "si són tan petits o si no saben el que es diuen, ni el que volen"—, no avançarem. A poc a poc es van superant, però no crec en l'eficàcia de portar la infància un dia a l'any al Parlament. L'any passat s'hi van portar nois i noies de centres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència que van poder dir coses que estan bé i va ser

"Els infants, fins i tot, rebutjarien que se'ls tingués una preferència, perch  no busquen beneficis. Busquen simplement que se'ls escolti i se'ls tingui en compte."

un pas important fer veure que se'ls escolta —encara que aix  que dic sembli c nic—, perch  a còpia de fer-ho veure potser els escoltarem... Una mica  s com all  de les mentides, que a còpia de repetir-les ens les acabem creient... En època d'e-

rica. I aix  no vol dir que als infants se'ls hagi de mimar i mirar-los amb una admiració beata, i sense exigència, que, a vegades, també hi és... Sovint es parla que els infants "són tan innocents" i jo no crec pas que ho siguin. L'infant és un ésser que

molt interessant, però això no basta. L'escolta ha de ser m s quotidiana i ha d'arribar als pares, a les escoles, arreu...

Quina mena de mesures concretes s'han de promoure per estimular la seva participació efectiva?

Cal anar als àmbits on es tracta directament la infància –la família, l'escola i la societat, que normalment són els que hi tenen relació– per tal que s'exerceixi d'una manera o altra l'experiència de l'escolta. Aix  no es fa ni a moltes famílies ni a escoles i  s per on s'hauria de començar. Aix  es fa de forma molt lenta i s'hi arribar . Els infants tenen molt sentit del dret i el fan servir. Sempre protesten dient que “no hi ha dret” i que “ s una injustícia”, però fins i tot hi ha una manera una mica perillosa de presentar-los els drets. Hi ha gent que ha anat a parlar amb els infants i els ha exagerat una mica l'aspecte dels drets sense tenir en compte l'aspecte de les responsabilitats. Quan socialment es parla de drets, surt a vegades una pregunta formulada fins i tot amb una certa acritud que és: i els deures on són? Si consideréssim els infants unes persones normals, com els adults, amb els mateixos drets, veur em que les seves responsabilitats els vénen dels drets. Si resseguim els drets civils, ens adonarem que són els que la canalla aprecia m s. Perquè els de la salut, l'habitatge, l'educació, aquests ja els vénen donats. En canvi, davant del fet de poder ser escoltats, de poder triar i

que no es fiquin amb la seva intimitat és el que els interessa més directament.  s a partir d'aquests drets civils que es poden formular preguntes pedagògicament ben fetes per ressaltar les responsabilitats que comporta tenir aquests drets civils.

Posi exemples...

Quan diuen que ningú no els escolta, se'ls pot preguntar si ja s'expliquen bé; quan diuen que tenen dret a buscar informació, se'ls pot demanar qu  llegeixen; quan esgrimeixen que tenen la seva vida privada, se'ls pot demanar si s'han fet una vida rica, pròpia, personal, que pugui ser compartida...; davant del dret a la llibertat de pensament, consciència i religió... se'ls pot demanar si s'han fet preguntes inútils de la vida que en el fons són les úniques que valen la pena...  s clar, que els que s'encaren amb un infant i adolescent per fer-li preguntes d'aquestes també han d'anar ben armats, perquè se'ls pot girar la truita. A partir dels drets civils,

infància no compta. Hi ha un article per a la joventut, un per a la vellesa, per a les persones amb discapacitat i per a la família, i dins d'aquest apartat hi ha un esment de la infància. Això vol dir que només es contempla l'infant en tant que fill, però no com un ésser amb existència pròpia, que és com el descriu una resolució del Consell d'Europa. Sempre hi ha hagut una tendència de mirar d'absorbir la infància en la joventut, com si fos un apèndix seu. Fa poc es va discutir al Parlament la conveniència d'establir una comissió específica per a la infància –de la vintena que hi ha, entre les quals hi ha la de joventut– i no es va arribar a establir.

A vegades no se sap si la infància s'ha de tractar diferent de l'adolescència i si alhora cal distingir entre nens i nenes, nois i noies...

Aquest és un tema que va mirar de resoldre la Convenció, indicant que s'entén per infant la persona d'entre 0 a 18 anys. Per tant, la Convenció compr n la infància –que sempre ens

“Si consideréssim els infants unes persones normals, com els adults, amb els mateixos drets, veur em que les seves responsabilitats els vénen dels drets.”

també es pot arribar a deduir que l'infant també té el dret a tenir deures i no li donem aquest dret. Hi ha molts senyals d'aquest menysteniment de la infància com a protagonista. Ja va començar amb la Constitució espanyola, que per a la

sembla que són els nens petits–, l'adolescència i els joves menors d'edat. Per aix  la Llei que es fa ara, i també la de 1995, parla d'infància i adolescència, i posa el límit en una edat m gica, que són els dotze anys. Als dotze anys es deixa de ser infant nor-

malment... Hi ha unes edats clàssiques des dels grecs fins a nosaltres: els 7, els 12, els 15, els 18... Dels 12 als 18 seria l'adolescència i dels 18 en endavant ja serien joves...

La mateixa Convenció preveu que a cada estat hi hagi una avaluació del grau de compliment. Quin és el grau d'aplicació que se'n fa a Catalunya?

A Catalunya no hi ha cap instrument formal d'avaluació i aquest és un dels d ficits que tenim. En l'àmbit internacional s'ha creat un Comit  dels Drets de l'Infant, que té la seu a Ginebra, que és l'organisme de les Nacions Unides que acull, recull i examina –fins i tot, debat públicament– els informes que els

actuació. En general, els informes que ha fet l'Estat espanyol són lleials, diuen la veritat, encara que una mica daurada. De totes maneres, com que el Comit  dels Drets de l'Infant  s desconfiat, va preveure la participació de les ONG perquè poguessin aportar dades o comentaris als informes estatals. D'aquesta manera es fa una idea més encertada de si l'estat corresponent aplica bé la Convenció o no i, a partir d'aquí, fa recomanacions, que no són sentències, però són una guia de control del compliment. Aquesta idea prevista en l'àmbit internacional s'hauria de traslladar en l'àmbit nacional. I en el cas de Catalunya s'hauria de fer no sols contribuint a la feina de control que fa l'Estat,

Administració fa per al compliment de la Convenció dels Drets de l'Infant. La Generalitat el podria prendre com el seu propi informe i fer-lo públic, i aix  serviria de base per a les polítiques d'infància a Catalunya. Si no les fem servir, aquestes dades catalanes, que costen molt de recollir, es perden.

I quins resultats d'aplicació es deriven d'aquest informe català?

Són com memòries del que es va fent sobre legislació, organització de la protecció de la infància, etc. A partir d'aquí, tots els que treballen en la infància podrien dir què es fa i què no, i a què caldria donar més impuls. Em sembla que ja es té aquest propòsit d'escandallar el que es fa i el que no... Amb tot, l'Estat espanyol només ha presentat dos informes des que van començar el 1990 –quan n'hauria d'haver presentat quatre– i com que va gastar moltes energies a fer el primer i el segon, el tercer ja no el va fer i ara el Comit  li permet presentar un informe que reculli el que seria el tercer i el quart junts. Els estats han de presentar un primer informe al cap de dos anys d'haver firmat la Convenció i després han de fer-ne un de nou cada cinc anys, per anar-lo posant al dia. Catalunya sempre ha fet les seves contribucions, però no se n'ha fet gaire difusió. En el segon informe de l'Estat, de la contribució de Catalunya se'n va fer una edició molt senzilla que només es va donar als parlamentaris, quan seria bo que s'edit s i es divulgu s, per-

“Un maltractament psicològic pot ser molt refinat i pot arribar a produir-lo una persona molt cultivada.”

estats que han firmat la Convenció han de presentar periòdicament en aquest organisme. Aix  també passa amb la Comissió de Drets Humans. No és cap organisme amb una força vinculant, però sí que emet recomanacions i suggeriments després d'examinar el que els estats diuen que fan per complir la Convenció.  s complicat, perquè els estats són els que realitzen aquesta tasca d'avaluació i alhora són els responsables de l'aplicació, de manera que vénen a ser jutge i part. Expliquen el que ells fan i tenen una tendència a daurar i fer una bona presentació de la seva

sinó que Catalunya podria actuar una mica com si fos un estat; s'hauria de sentir interpel lada directament pel Comit  de Ginebra i hauria de fer un informe sobre la situació de la Infància a Catalunya que ja ha de fer cada vegada que l'Estat ha de presentar el seu informe global, en què s'inclou un resum del que diuen totes les comunitats autònoms. Però totes les dades que Catalunya envia a Madrid per contribuir a l'informe de l'Estat espanyol i que aquest ha de fer arribar a Ginebra, podria constituir la manifestació de la tasca que la nostra

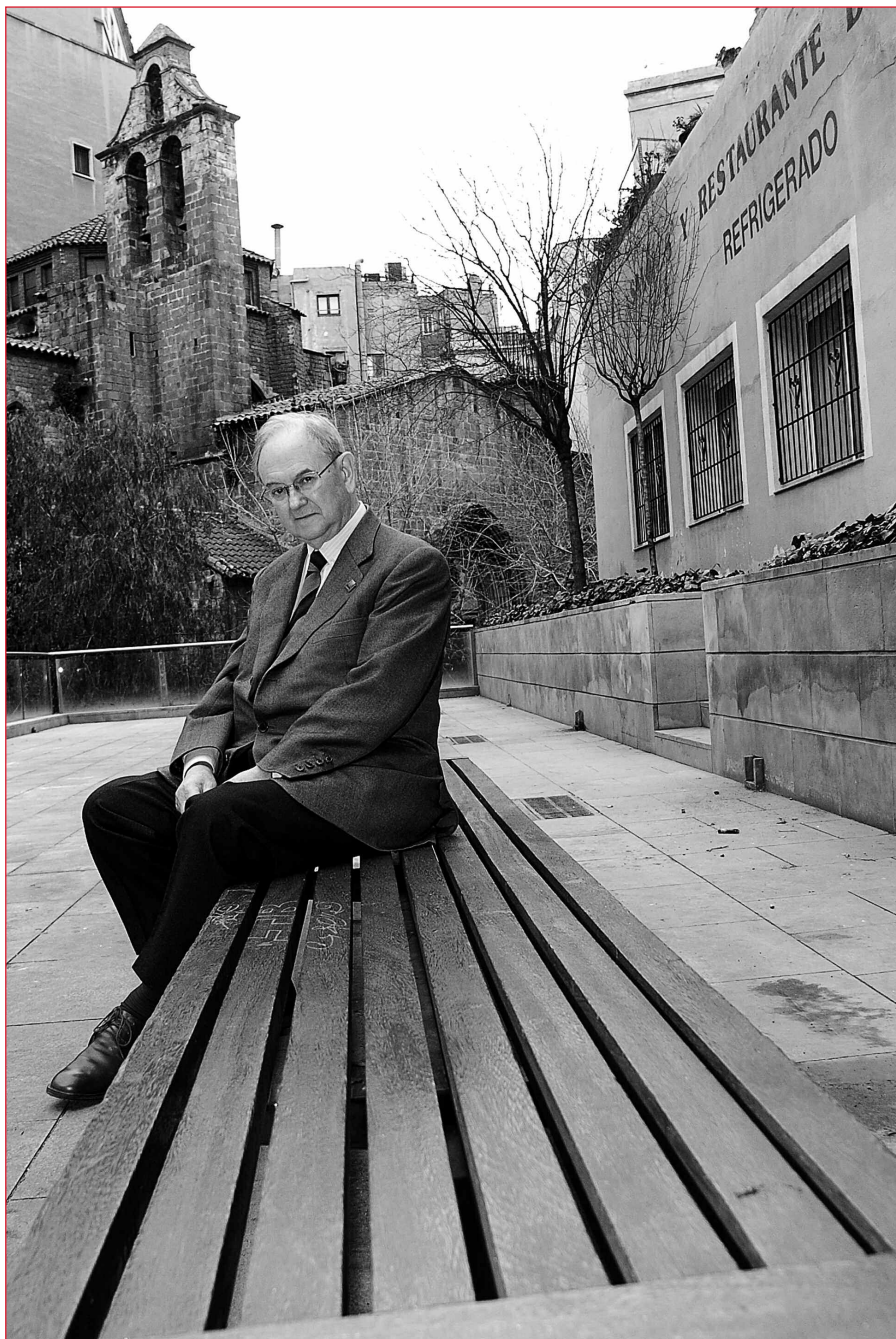
què la societat té dret a saber qu  es fa amb la infància.

En qualsevol cas, quins creu que són els drets de la infància i l'adolescència m s vulnerats al nostre país?

 s difícil precisar, però hi ha d ficits en algun aspecte de la protecció —en el sentit de no tenir uns recursos suficients per atendre la infància desemparada— i, sobretot, en el compliment dels drets de participació: la satisfacció dels drets civils; el fet de no saber incorporar amb naturalitat la infància en la vida normal de la nostra societat.

Per més protocols que s'engeguin, el que no desapareix a Catalunya ni enlloc són els maltractaments... Són una patologia social inevitable?

Els maltractaments són una de les coses més difícils d'arreglar. La lluita per contrarestar aquest fet incompreensible s'ha anat afinant amb protocols molt ben fets i ara fins i tot hi ha un registre de casos per anar-ho seguint detingudament. Compararia els maltractaments amb el que passa amb l'assetjament psicològic a les escoles. L'assetjament psicològic   una cosa molt antiga, que ha passat sempre i que ara té un nom, però   molt difícil detectar-lo perquè la canalla —que són molt nets per una banda— tenen una habilitat tremenda per actuar d'una manera que no sigui visible. Als mestres no se'ls pot culpar... En el cas dels maltractaments, els infants són víctimes d'uns abusos que moltes vegades passen en

el si de la família i és molt diferent la intimitat de la família de la impunitat. S'han anat adquirint tècniques de detecció, perquè abans no es veien els trencaments d'ossos i ara hi

ha especialistes que per la pantalla poden veure que un nen va ser maltractat i el que li va passar. Ara en sabrem molt més, però no els podrem evitar mai.

Els maltractaments són arreu. Fins a quin punt estan vinculats al nivell socioeconòmic i cultural de les societats?

Aix  no hi té res a veure, es produeixen a tots nivells i ni tan sols es pot dir que als països pobres es pega i als països rics hi ha maltractaments psicològics. Un maltractament psicològic pot ser molt refinat i pot arribar a produir-lo una persona molt cultivada. Lamentablement, n'hi ha a tot arreu. Les estadístiques demostren que n'hi ha a Alemanya, a Suècia, arreu...  s una falta de comprensió de la naturalesa de la infància, en general.

Deu ser en la lluita contra els maltractaments que s'ha arribat a la prohibició per llei del mastegot.  s un avenç?

Aix  no té cap sentit i no es pot dir que sigui un avenç.  s un extrem innecessari al qual em sembla que s'ha arribat per por o no s  per quina

només tingui aquest dret quan són tots els altres els que fallen. Em penso que aix  ha vingut promogut per una campanya que als països nòrdics té molt sentit i entre nosaltres no tant. Els països nòrdics han estat –i parlo en passat– molt cruels amb la formació de la infància. Els han pegat molt i d'una manera sistem tica i freda, acceptant la idea que per pujar-los s'ha de ser molt dur. Aix  té alguna cosa a veure amb la visió d'alguna branca endurida del protestantisme, que considera l'infant dolent per naturalesa. Aquí no dic pas que no es maltracti, però en tot cas es fa d'una manera més desordenada i no amb aquest tipus de malícia. Va haver-hi un temps, al Comit  dels Drets de l'Infant de Ginebra, en què hi havia un suec excel·lent molt preocupat pels càstigs corporals, molt susceptible amb el tema, que en qualsevol afirmació que es fes en un informe on es digués –com deia el Codi civil espanyol– que els pares

Vost  que va ser –durant set anys– el primer adjunt al Síndic de Greuges per a la Infància, que vetllava pels seus drets davant dels abusos de l'Administració, quina conclusió va treure de la seva tasca?

L'Administració no sempre ha compr s el paper del Síndic. Aix  es veia sobretot en les discussions dels informes que el Síndic presentava al Parlament. Els grups parlamentaris que tenien la majoria es veien atacats i els que no la tenien utilitzaven l'informe per atacar. Per tant, costava veure que el Síndic era o podia ser un col·laborador de l'Administració, en el sentit de traspassar-li les queixes que ell rebia, que li poden venir de gent que s'ha sentit decebuda de l'Administració perquè no li ha admès la queixa o que ja ha anat directament al Síndic perquè li faci d'intermediari. Dit aix , que entorpeix i fa perdre molt de temps, el Síndic és una figura que el dia que s'accepti del tot podr  fer molta feina a l'Administració per detectar les seves fallades –que cal pensar que han estat inevitables. El mateix Síndic, en la seva independència, s'ha de sentir un col·laborador de l'Administració. Un ombudsman del Canad  deia que mai s'ha de pensar necessàriament que l'Administració actu  amb malícia, perquè pensar-ho no té sentit. A més, l'Administració  s més complicada als països democràtics –que no senzilla als totalitaris–, en societats complexes, on al ciutadà a vegades li costa tenir una relació fluida amb l'Administració. A partir d'aquí, el

“El Síndic és una figura que el dia que s'accepti del tot podr  fer molta feina a l'Administració per detectar les seves fallades.”

raó... No es tracta d'aix ; no s'arreglaran els maltractaments amb aquesta prohibició. Amb això s'agafa una mica el rave per les fulles i podria arribar a ser perjudicial en alguns casos, perquè també pot arribar a passar que si a una criatura li claven un calbot es pugui pensar que pot anar al jutjat de guàrdia i que

podien reprendre o castigar moderadament els infants, ho veia com un perill gran. I potser té més l gica en la tradició de països com Suècia o Anglaterra, que han hagut de dictar normes per eradicar els càstigs corporals a les famílies i les escoles. En el nostre cas no crec que tingui tant sentit.

ciudad  també pot exagerar la seva posició i dir que l'Administració no li fa cas. Arriben al Síndic moltes queixes que no són tals queixes, hi arriben moltes protestes sense base... Tota negativa de l'Administració  s presa pel ciudad  com una falta d'atenció personal i no sempre ho és. Amb tot, deixant tot aix , és evident que el Síndic fa una feina d'anar afinant l'acció de l'Administració amb els ciutadans. Nosaltres, teniem dos camps bàsics: el de l'educació i el de la protecció de la infància desamparada —no la delinqüent, que depenia de l'Administració de Justícia i només podiem examinar-ne el tracte rebut als centres de justícia juvenil. En el cas de l'educació, es veien les deficiències del sistema educatiu, per exemple, en l'admissió d'alumnes, en què els pares molt sovint se sentien insatsfets, perquè no podien anar a l'escola desitjada; o perquè se sentien insatsfets davant l'actuació d'un mestre determinat; o queixes pel transport escolar, per les beques de menjador, per la insuficiència de places en les primeres etapes de l'ensenyament —en això n'haviem tingut moltes— o en les diferències que hi havia en l'admissió d'alumnes en zones que han d'acceptar molts fills d'immigrants, cosa que produia dificultats afegides en el procés educatiu. Les escoles que es veuen forçades a admetre un gran nombre d'immigrants no tenen els mateixos problemes que les escoles que no reben aquesta allau. Per tant, el Síndic és un lloc formidable per

detectar situacions dependents de l'Administració que cal matisar.

Com valora que el projecte per a la nova Llei d'infància prevegi una figura ara inexistent com és la del procurador de la infància?

La idea de l'Administració és que hi hagi una persona que pugui recollir les queixes dels nois que estan internats en centres o en situacions de protecció —com ara l'acolliment— i que les canalitzi i tingui una relació amb el Síndic. Confesso que personalment no s  si és gaire adequada aquesta figura, no hi acabo de creure... No és un procurador per a tota la infància, sinó que est  a la part de la Llei dedicada a la protecció dels infants que no tenen un medi fami-

“Fa vint anys que es va constituir la Convenció i encara és un text poc conegut en tots els àmbits professionals: començant pels jutges, però arribant també a professionals de la infància dels serveis socials o a les escoles.”

liar normal. Aquesta figura  s creada per l'Administració i en forma part, i no té la independència que té el Síndic.

La demanda d'adopció internacional ha crescut molt els últims anys i això fa que arribin al país, al si de famílies catalanes, nombrosos infants d'altres trets ètnics i culturals. Vostè ha dit en alguna ocasió que això comporta reptes específics en la defensa dels drets d'aquests infants. Quins?

Estem en un moment en què hi ha una gran quantitat de nens adoptats a països de continents que, fins i tot físicament, tenen trets molt diferents dels nostres i que arriben en edats encara molt petites. Alguns tècnics es pregunten qu  passar  quan aquests infants siguin adolescents i vegin aquesta diferència; si els pot afectar... Aix  només es pot pal liar si tota la societat té més vocació igualitària, de manera que hi hagi una interculturalitat m s sincera. Em

sembla, però, que a mesura que aquests infants es van fent grans, tota la societat va canviant i hi ha una acceptació m s normalitzada. Si no fos aix , s  que es podrien sentir diferents. Es pot ser optimista, però és un fet que s'ha de tenir en compte.

De fet, la immigració que s'ha establert al país ja ha diversificat molt la infància, quant a trets físics, culturals, religiosos... Aix  ja és un coixí de cara a relativitzar les diferències, no?

Exacte, la paraula és crear un "coixí" i el procés d'immigració ja hi acompanya. Si hi hagués m s casos mixtos, aix  encara seria més fàcil. Crec que la nostra societat és poc racista, però tampoc és prou oberta perquè aquestes situacions siguin absolutament naturals.

Els drets dels infants fills de la immigració estan gaire més debilitats que els dels infants naturals del país?

S , aix  s . La seva debilitat ve del fet que els seus pares tampoc són considerats ciutadans de primera.  s

negres. Fins que no hi hagi una situació més normalitzada, als petits els costar  de tenir la consciència que ells també tenen els mateixos drets que els altres. No és que no se'ls atengui bé en drets bàsics com la salut o l'educació, però en els drets de participació encara parteixen de més avall que els altres nens i nenes.

Com es pot aconseguir que els infants i adolescents puguin reclamar efectivament l'aplicació dels seus drets?

En primer lloc, cal que coneguin els seus drets, i encara no els coneixen prou. Fa vint anys que es va constituir la Convenció i encara és un text poc conegut en tots els àmbits professionals: començant pels jutges, però arribant també a professionals de la infància dels serveis socials o a les escoles. No coneixen aquests drets. Hi ha uns àmbits –algunes professions m s humanistes– que sembla que rebutgin el dret. Penso en general, en el cas dels mestres i dels assistents socials, que a vegades sembla que tinguin el dret

Convenció amb textos adaptats als infants –des de la Comissió d'Infància de Justícia i Pau ho hem fet–, amb un llenguatge molt proper a ells, però si no hi ha els intermedis per fer conèixer aquests textos, malament. La primera pedra perquè ells puguin demanar el compliment dels seus drets  s conèixer-los i cal dir que els infants i adolescents tenen un gran inter s pel dret, perquè tenen un sentit i una intuïció jurídics extraordinaris, però, fins que no siguin conscients dels seus drets i els coneguin bé per defensar-se, ells no ho demanaran: continuaran només queixant-se... De fet, aquest d ficit de coneixement dels drets és un d ficit cultural que també el tenim els grans. I els infants, com que sovint els drets se'ls expliquen malament, només veuen el dret com un instrument per reclamar i no per formar part d'una societat.

Finalment, senyor Cots, vull demanar-li per un acord que es reclama des de la Taula per a la Infància de Catalunya (TIAC), de la qual forma part la Comissió de la Infància de Justícia i Pau, per a què ha de servir aquest Pacte Nacional per a la Infància que proposen?

Un pacte nacional vol dir un gran acord, que ha de n ixer al Parlament, que s'ha de fer a semblança del pacte de la immigració, per a l'habitatge, etc. Vol dir que hi hagi un consens fonamental per prendre unes mesures que siguin beneficioses per al col·lectiu de la

“El que ha costat més d'entendre  s que cal preveure les necessitats de la infància vista globalment, tot i que s'hi està arribant.”

evident que vas pel carrer i veus que –des d'un escombriaire fins al que reparteix el but – hi ha determinats oficis m s adjudicats a persones immigrants, de la mateixa manera que a Nova York estan reservats als

com si fos una cosa que s'ha de rebutjar. Potser és perquè les oposicions no agraden a ningú, però això fa que els infants no arribin a conèixer els drets d'una manera normal. S'ha fet algun esforç per editar la

infància, que podria comportar el seguiment de la llei i que, sobretot, es proposi que a tots els àmbits de l'activitat legislativa i administrativa es tingui en compte la perspectiva de la infància, de la mateixa manera que hi ha una perspectiva de gènere. Aix  hauria de fer possible que es tingués en compte la infància en qualsevol iniciativa. Un exemple: la primera ombudsman infantil del món va ser a Noruega l'any 1981 i deia que vigilava molt segons de quins departaments es tractava –com el del petroli–, convençuda que no hi havia uns departaments específics propis per a la infància com sovint es pensa –educació, justícia, acció social... No es tracta d'aix . S'ha de mirar de tenir una coordinació real i natural de tots els departaments des de la perspectiva d'infància i aix  demana que es cregui en la infància com una etapa del creixement humà que pot aportar una visió, que ha de ser escoltada i ser tinguda en compte. Aquest és un punt de vista molt genèric de la intenció final d'aquest Pacte, però a la pr ctica vol dir que s'estableixin mecanismes i òrgans de control i col·laboració que vetllin pels pressupostos de la infància i per tots els altres aspectes. Hi ha t pics de la infància que subsisteixen, encara que no ens ho sembli. Com el que suposa que el nen i la nena són un home o una d na en petit; a mig fer; que no se sap expressar; que és innocent... Els que coneixen de deb  la infància remarquen que és un present absolut, amb els seus

sentiments i la seva comprensió del món que no és gens menystenible. Sobretot, hi ha la idea que a l'infant se l'ha de protegir perquè és d bil. Fins i tot al preàmbul de la Convenció hi ha un equívoc en aquest sentit quan diu que l'infant necessita lleis i institucions especials per causa de la seva manca de maduresa física i mental. I aix  no és veritat, però venia de la Declaració de l'any 1959. L'infant no és vulnerable perquè és petit i d bil, sinó que la seva vulnerabilitat ve del fet que

sempre depèn dels altres i que aquests altres no sempre saben, poden o volen atendre les seves necessitats. Aquesta dependència dels altres és la característica de la vulnerabilitat dels infants. Les dones i els vells també són vulnerables per altres motius, però la vulnerabilitat de la infància ve d'aquesta dependència. Ens comportem amb la infància d'una manera molt poc natural. Aquesta és una de les coses que fa malbé més la relació amb el món de la infància i l'adolescència.